

Βρυξέλλες, 23 Μαΐου 2023
(OR. en)

9043/23

Διοργανικός φάκελος:
2008/0140(CNS)

SOC 296
ANTIDISCRIM 41
MI 372
JAI 554
FREMP 131

ΕΚΘΕΣΗ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων/Συμβούλιο
αριθ. προηγ. εγγρ.:	8468/23
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Θέμα:	Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού – Έκθεση προόδου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 2 Ιουλίου 2008 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου με την οποία επιδιώκεται να επεκταθεί σε τομείς πέραν της απασχόλησης η προστασία από τις διακρίσεις λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Η προτεινόμενη οριζόντια οδηγία περί ίσης μεταχείρισης, που συμπληρώνει τη σχετική ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία¹, απαγορεύει τις διακρίσεις για τους προαναφερόμενους λόγους στους εξής τομείς: κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευση και πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης.

¹ Ιδίως οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου.

Στη μεγάλη πλειοψηφία τους, οι αντιπροσωπίες εξέφρασαν ικανοποίηση για την πρόταση κατ' αρχήν και πολλές μάλιστα συμφώνησαν με τον στόχο της να συμπληρωθεί το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο με την αντιμετώπιση και των τεσσάρων λόγων διακρίσεων μέσω οριζόντιας προσέγγισης.

Οι περισσότερες αντιπροσωπίες επιβεβαίωσαν τη σημασία της προαγωγής της ίσης μεταχείρισης ως κοινής αξίας στην ΕΕ. Αρκετές αντιπροσωπίες τόνισαν ειδικότερα τη σημασία της πρότασης στο πλαίσιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ). Ωστόσο, ορισμένες αντιπροσωπίες θα προτιμούσαν τη θέσπιση πιο φιλόδοξων διατάξεων όσον αφορά την αναπηρία.

Παρότι υπογραμμίζουν τη σημασία της καταπολέμησης των διακρίσεων, ορισμένες αντιπροσωπίες έχουν εκφράσει αμφιβολίες για την αναγκαιότητα της πρότασης της Επιτροπής, η οποία, κατά τη γνώμη τους, παραβιάζει την εθνική αρμοδιότητα σε ορισμένα ζητήματα και αντιβαίνει στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Ορισμένες αντιπροσωπίες έχουν επίσης ζητήσει διευκρινίσεις και εκφράσει ανησυχίες όσον αφορά, ιδίως, την έλλειψη ασφάλειας δικαίου, την κατανομή αρμοδιοτήτων και τις πρακτικές, δημοσιονομικές και νομικές επιπτώσεις της πρότασης.

Δύο αντιπροσωπίες διατηρούν γενικές επιφυλάξεις ως προς την πρόταση αυτή καθαυτή.

Προς το παρόν, όλες οι αντιπροσωπίες διατηρούν γενικές επιφυλάξεις εξέτασης του κειμένου.

Οι ΤΣ και ΔΑ διατηρούν επιφυλάξεις κοινοβουλευτικής εξέτασης. Η Επιτροπή υποστηρίζει την αναζήτηση συμβιβαστικής λύσης, διατηρώντας παράλληλα στο παρόν στάδιο επιφύλαξη εξέτασης για τυχόν αλλαγές στην αρχική της πρόταση.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδότησε στις 2 Απριλίου 2009² σύμφωνα με τη διαδικασία διαβούλευσης. Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, την 1η Δεκεμβρίου 2009, η πρόταση εμπίπτει πλέον στο άρθρο 19 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνεπώς απαιτείται η επίτευξη ομοφωνίας στο Συμβούλιο, μετά την *έγκριση* του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

² Βλ. έγγραφο Α6-0149/2009. Η κα Alice Kuhnke (ΣΔ/Πράσινοι/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία) ορίστηκε εισηγήτρια από το σημερινό Κοινοβούλιο.

II. ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΟΥΗΔΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ

Σε συνέχεια των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν το 2021 και το 2022, οι οποίες επικεντρώθηκαν σε μεγάλο βαθμό στις διατάξεις περί αναπηρίας³, η Ομάδα «Κοινωνικά θέματα»⁴ συνέχισε την εξέταση του φακέλου βάσει καθοδηγητικού σημειώματος⁵ που υπέβαλε η σουηδική Προεδρία.

Στο καθοδηγητικό της σημείωμα, η Προεδρία κάλεσε τις αντιπροσωπίες να δηλώσουν εάν θεωρούν αναγκαίο να αποφαινεσθούν περαιτέρω ορισμένες βασικές διατάξεις σχετικά με *την έννοια των διακρίσεων* (άρθρο 2), *το πεδίο εφαρμογής* (άρθρο 3) και *τις εύλογες προσαρμογές για τα άτομα με αναπηρία* (άρθρο 4α).

Μεγάλος αριθμός αντιπροσωπιών έκρινε ότι δεν χρειάζεται περαιτέρω αποσαφήνιση των ανωτέρω στοιχείων. Μία αντιπροσωπία επανέλαβε την άποψή της ότι η πρόταση δεν τηρεί την αρχή της επικουρικότητας. Άλλοι διαπίστωσαν την ανάγκη για περαιτέρω εργασίες σχετικά με τα τρία ζητήματα, καθώς και σχετικά με άλλα μέρη του κειμένου. Μεταξύ των κυρίων θεμάτων που ετέθησαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης είναι τα ακόλουθα:

Άρθρο 2 – Η έννοια των διακρίσεων

Μία αντιπροσωπία ζήτησε να οριστεί σαφέστερα η έννοια της διάκρισης, ώστε να αποφευχθεί η ανασφάλεια δικαίου και η ανάγκη ερμηνείας της έννοιας από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) στο μέλλον.

Ορισμένες αντιπροσωπίες εξέφρασαν την επιθυμία να διευκρινιστεί η έννοια *των διακρίσεων για πολλαπλούς λόγους* (συμπεριλαμβανομένων των διατομεακών διακρίσεων) στα άρθρα καθώς και στις αιτιολογικές σκέψεις⁶.

Ορισμένες αντιπροσωπίες ζήτησαν να επανέλθουν στο κείμενο οι έννοιες *των διακρίσεων λόγω σχέσης* και *των διακρίσεων βάσει εικασιών*.

Μία αντιπροσωπία επιθυμεί να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ώστε να καλύπτει επίσης την ταυτότητα φύλου και την έκφραση φύλου παράλληλα με τον γενετήσιο προσανατολισμό.

³ Βλ. έγγραφα 9109/21, 14046/21 και 13070/22.

⁴ Στις 11 Μαΐου 2023 έλαβε χώρα μια άλλη συνεδρίαση.

⁵ Έγγρ. 8468/23.

⁶ Βλέπε επίσης την αιτιολογική σκέψη 12αβ.

Ορισμένες αντιπροσωπίες έκριναν αναγκαίο να αποσαφηνιστούν οι διατάξεις σχετικά με τις επιτρεπόμενες διαφορές στη μεταχείριση κατά την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με βάση την ηλικία ή πάθηση της υγείας που μπορεί να συνδέεται με την αναπηρία ενός ατόμου, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ).

Άρθρο 3 – Πεδίο εφαρμογής

Μία αντιπροσωπία ζήτησε να αποσαφηνιστούν οι διατάξεις όσον αφορά την «ηλικία», ώστε να αποφευχθεί η ανασφάλεια δικαίου και η ανάγκη ερμηνείας της έννοιας από το ΔΕΕ στο μέλλον.

Μία αντιπροσωπία ζήτησε να διαγραφεί η ειδική αναφορά στις εθνικές «νομικές παραδόσεις», προκειμένου να εξασφαλιστεί ο σεβασμός της υπεροχής του δικαίου της ΕΕ (άρθρο 3 παράγραφος 1). Μία αντιπροσωπία έθεσε επίσης ερωτήματα σχετικά με την εξαίρεση των σχετικών με την οικογενειακή κατάσταση δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Άρθρο 4α – Εύλογη διευκόλυνση για άτομα με αναπηρία

Ορισμένες αντιπροσωπίες έκριναν αναγκαίο να διευκρινιστούν τα ειδικά δικαιώματα και οι εξαιρέσεις που απορρέουν από τις διατάξεις σχετικά με την εύλογη διευκόλυνση, συμπεριλαμβανομένης της έννοιας της δυσανάλογης επιβάρυνσης. Αρκετές αντιπροσωπίες, υπενθυμίζοντας ότι είναι σημαντικό να διατηρηθεί η συνοχή με τη ΣΗΕΔΑΑ, προειδοποίησαν επίσης για τυχόν αποδυνάμωση των διατάξεων περί αναπηρίας, συμπεριλαμβανομένης της μεγαλύτερης προθεσμίας που προβλέπεται για την εφαρμογή της απαίτησης παροχής εύλογης διευκόλυνσης (άρθρο 15 παράγραφος 2). Μία αντιπροσωπία ζήτησε την επαναφορά των διατάξεων περί προσβασιμότητας στο κείμενο.

Μία αντιπροσωπία επεσήμανε επίσης την ανάγκη διαγραφής ή ευθυγράμμισης του άρθρου 12 υπό το πρίσμα της εν εξελίξει συζήτησης σχετικά με τις προτεινόμενες οδηγίες σχετικά με τα πρότυπα για τους φορείς ισότητας.

Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής τόνισε την ανάγκη να διατηρηθεί η φιλοδοξία όσον αφορά την προστασία από τις διακρίσεις λόγω αναπηρίας και εξέφρασε την άποψη ότι η οδηγία πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύεται κατά τρόπο συνεπή προς τη ΣΗΕΔΑΑ. Όσον αφορά την προσβασιμότητα, ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής σημείωσε ότι η διάταξη της αρχικής πρότασης, σύμφωνα με την οποία η οδηγία δεν θίγει τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που καλύπτουν την προσβασιμότητα σε σχέση με συγκεκριμένα αγαθά ή υπηρεσίες, διατηρήθηκε στο κείμενο (άρθρο 4α παράγραφος 4). Όσον αφορά τη διαγραφή των διατάξεων σχετικά με την αποτελεσματική πρόσβαση χωρίς διακρίσεις, ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υπενθύμισε επίσης ότι είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι η αλλαγή αυτή δεν θα μειώσει την προστασία των ατόμων με αναπηρία στους τομείς που καλύπτει η οδηγία.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Πολλές αντιπροσωπίες επιβεβαίωσαν την αμέριστη υποστήριξή τους στην πρόταση και την ταχεία έγκρισή της, ενώ μεγάλο μέρος από αυτές ανέφερε ότι θα μπορούσε να ταχθεί υπέρ της οδηγίας με την τρέχουσα διατύπωσή της. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής τόνισε ότι η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί την έγκριση της πρότασης ως προτεραιότητα και ότι είναι πρόθυμος να συνεχίσει να στηρίζει τις διαπραγματεύσεις, ώστε να σημειωθεί πρόοδος στον φάκελο. Δεδομένου του χρόνου που έχει παρέλθει από την πρώτη υποβολή της πρότασης, αρκετές αντιπροσωπίες ζήτησαν επίσης να διεξαχθούν συζητήσεις σε πολιτικό επίπεδο με σκοπό την άρση του αδιεξόδου, ει δυνατόν.

Παρότι σημειώθηκε κάποια πρόοδος κατά τη διάρκεια των πλέον πρόσφατων συζητήσεων, γεγονός που αποδεικνύει ότι το σχέδιο οδηγίας τυγχάνει ευρείας στήριξης, είναι σαφές ότι απαιτούνται σημαντικές περαιτέρω εργασίες προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη ομοφωνία στο Συμβούλιο.